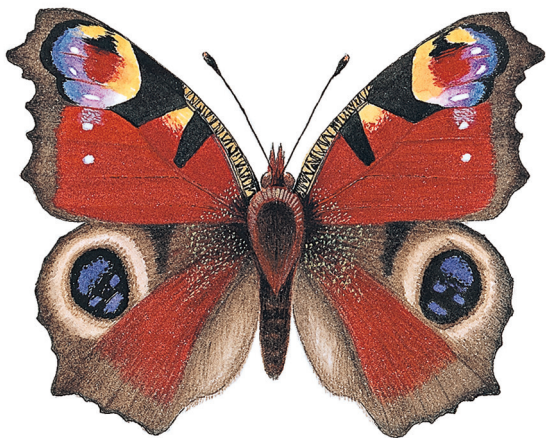

Compactgids Vlinders

KOSM • S

www.kosmosuitgevers.nl

 kosmos.uitgevers

 kosmosuitgevers

Dit is een vertaling van *Concise Butterfly & Moth Guide*, voor het eerst gepubliceerd in 2010 door New Holland Publishers (UK) Ltd. Voor deze editie geldt © 2014 Bloomsbury Wildlife, een imprint van Bloomsbury Publishing Plc, London/Dublin

Tekst: Nicholas Hammond/Bloomsbury Publishers Plc

Ontwerp: Alan Marshall

Illustraties: Joyce Bee, Stuart Carter & Sandra Doyle/Bloomsbury Publishers Plc

Voor de Nederlandstalige uitgave geldt © 2014/2023 Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen, onderdeel van VBK | media

Vertaling: Scribent.nl, Kim Steenbergen

Omslagontwerp en zetwerk: Scribent.nl

Kosmos Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

ISBN 978 90 439 2782 6

NUR 432

Dertiende, herziene druk, 2023

Alle rechten voorbehouden/All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

Inhoud

Inleiding	6	Vedermotten	107
		Wortelboorders	108
DAGVLINDERS		Houtboorders	110
		Bloeddrupjes	112
Dikkopjes	18	Wespvinders	115
Pages	27	Spinners	117
Witjes	30	Berkenspinners	122
Kleine pages	42	Nachtpauwogen	123
Vuurvlinders	47	Venstervlekjes	124
Blauwtjes	50	Spanners	125
Prachtvlinders	63	Pijlstaarten	137
Weerschijnvlinders	64	Tandvlinders	149
Vossen	65	Donsvlinders	155
Parelmoervlinders	78	Beervlinders	160
Danaidae	87	Processievlinders	168
Zandoogjes	88	Uilen	169
		Register	190
NACHTVLINDERS			
Oermotten	99		
Bladrollers	103		
Snuitmotten	105		

Inleiding

Vlinders zijn de meest opvallende insecten en waarschijnlijk ook de populairste. Ze zijn overdag, tijdens de warmere maanden van de lente tot de herfst, te zien. Veel nachtvlinders zijn nachtactief en zijn vaak te zien in huis of voor een verlicht raam. Er bestaan echter ook een paar dagactieve soorten die zo kleurrijk zijn dat ze voor dagvlinders worden aanzien.

Hoofdkenmerken van dag- en nachtvlinders

Dag- en nachtvlinders behoren tot een enorme orde van insecten, bekend als de Lepidoptera (afgeleid van het Griekse woord voor 'schubvleugeligen'), die wereldwijd uit meer dan 165.000 soorten bestaat, met in Nederland zo'n 50 soorten dagvlinders en ongeveer 2.000 soorten nachtvlinders. Dag- en nachtvlinders verschillen van andere insecten door hun dichte bedekking van kleine, bestoven schubben. Sommige soorten zijn zo klein, dat je ze alleen met een vergrootglas kunt zien. Er bestaan echter tropische soorten die even groot zijn als een kleine vogel.

Anatomie

Het lijf van dag- en nachtvlinders bestaat uit drie delen:

- De kop, met de ogen, voelsprieten (antennes) en monddelen.
- Het borststuk, dat uit drie segmenten bestaat. Aan het eerste segment zitten de voorpoten, aan het tweede de voorvleugels en de middelste poten, en aan het derde segment de achtervleugels en het derde paar poten.
- Het achterlijf, waaraan geen poten zitten, maar waar zich wel de spijsverterings- en voortplantingsorganen bevinden.

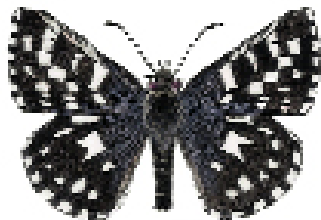
De zintuigen

Dag- en nachtvlinders hebben twee grote facetogen. De voelsprieten bevinden zich tussen de ogen. Het zijn complexe zintuigorganen die chemische en tastbare boodschappen kunnen oppikken. Dagvlinders hebben voelsprieten die uniformer zijn dan die van nachtvlinders, die erg gevarieerd zijn.

DAGVLINDERS

Aardbeivlinder

Pyrgus malvae

mannetje

vrouwte

mannetje

GROOTTE EN OMSCHRIJVING

Voorvleugel 12 mm. Kleiner dan de meeste dikkopjes en met meer witte tekeningen en een bruine grondkleur. De mannetjes en de vrouwtjes zien er hetzelfde uit, al heeft het mannetje wat hoekigere vleugels. De rups is groen met lichtbruin op de rug, die donkerder olijfbroin gestreept is.

HABITAT EN VOORKOMEN Open land, op grasrijke bermen en aan bosranden, van laaggelegen gebieden tot op 1.800 m hoogte. In heel Europa; zeldzaam in NL.

VOEDSEL EN GEDRAG Vliegt in april-augustus, in 1-2 generaties. Rupsen voeren zich met zonneroosje, bosaardbei, braam en ganzerik.

Koningspage

Iphiclides podalirius

mannetje

mannetje

GROOTTE EN OMSCHRIJVING Voorvleugel 40 mm bij mannetje. Vrouwtje is iets groter. Beide lijken op elkaar – heel licht roomgeel met zwarte tekeningen en zes strepen op de bovenste voorvleugel. Rups lijkt op een groene slak met vage, gele strepen.

HABITAT EN VOORKOMEN Vaak in fruitboomgaarden tot op 1.800 m hoogte. Zuid- en Oost-Europa. In Nederland komt hij voor als zwerver.

VOEDSEL EN GEDRAG Vliegt in maart-september. Rupsen voeden zich met sleedoorn en fruitbomen.

Tijgerblauwtje

Lampides boeticus

mannetje

mannetje

vrouwtje

GROOTTE EN OMSCHRIJVING Voorvleugel 18 mm. Bovenzijde is violetblauw bij mannetjes, roetbruin met een variabele blauwe gloed bij vrouwtjes. Onderzijde is lichtbruin met lichtere tekeningen. Beide geslachten hebben een staartje aan de achtervleugel. Rups is klein en groen.

HABITAT EN VOORKOMEN Ruige, bloemrijke gebieden, weilanden en bloeiende gewassen. Trekt over flinke afstand, beginnend in Zuid-Europa, Noord-Afrika en Azië. Trekt noordwaarts, zelden naar Nederland of nog noordelijker.

VOEDSEL EN GEDRAG Vliegt in mei-oktober, in 2-3 generaties. Rupsen voeden zich met knoppen en zaadpeulen van gaspeldoorn, lupine, blazenstruik en andere leden van de erwtenfamilie.

Grote weerschijnvlinder

Apatura iris

GROOTTE EN OMSCHRIJVING Voorvleugel 36 mm. Bovenzijde erg donker, bijna zwart, met een iriserende blauwe gloed, witte stippen en strepen. Onderzijde bruin met witte tekeningen. Oranje oogvlekken onder voorvleugel. Vrouwtje is groter dan mannetje, met dikkere witte tekeningen, zonder blauwe gloed. Rups is groen met witte vlekjes, twee hoorns op zijn kop en gele strepen over zijn lijf.

HABITAT EN VOORKOMEN Bosgrond, in boomtoppen, tot 900 m hoogte. Midden-Europa. In Nederland vooral in Twente.

VOEDSEL EN GEDRAG Vliegt in juli-augustus. Eén generatie per jaar. Rupsen voeden zich met wilgen, met name boswilg en grauwe wilg. Legt eitjes in augustus, overwintert als rups.

Zomererebia

Erebia aethiops

mannetje

mannetje

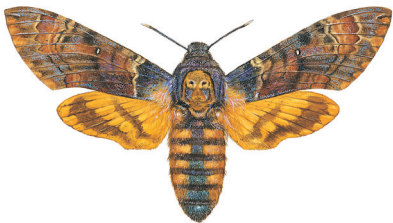

vrouwtje

GROOTTE EN OMSCHRIJVING Voorvleugel 22 mm. Bovenzijde is fluweelachtig bruin met een oranje band met daarin zwarte oogvlekken met wat wit erin. Onderzijde gelijk aan bovenzijde, maar de achtervleugel heeft 1-2 geelachtige of zilvergrijze banden, de buitenste daarvan met kleine oogvlekken. Vrouwtje is in het algemeen lichter. Rups is lichtroomkleurig met lichte en donkere banden.

HABITAT EN VOORKOMEN Voornamelijk in hooggelegen gebieden in Midden-Europa. Zelden in Nederland.

VOEDSEL EN GEDRAG Vliegt in juli-september. Rupsen voeden zich met grassen en overwinteren.

- Prachtige, natuurgetrouwe tekeningen van meer dan 150 soorten, inclusief kleurvarianties
- Belangrijkste informatie over kenmerken, verspreiding en leefomgeving
- Met unieke miniposter: in één oogopslag de verschillen tussen veelvoorkomende soorten
- Met duurzame kunststof omslag

Gemaakt in samenwerking met De Vlinderstichting.
www.vlinderstichting.nl

9 789021 578989

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
M•S**

NUR 432

Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen